

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Néhány szó az értékelkedési illetékről.

(Betterment-tax.)

A magyarországi városok pénzügyi helyzetét hovatovább súlyosabbá, mondhatnám, válságossá teszik azok az igények, amelyekkel a városokkal szemben első sorban maga az állam, azután a városok lakossága fellép.

Az állam nemcsak az élet és vagyonbiztonság feletti rendőri felügyeletet, egészségügyi közigazgatást látatja el a városokkal, — amelynek saját közegei által való elvégeztetését a vér- és pénz-adó ellenértéke gyanánt joggal igényelheti minden polgár az államtól, — de a maga számára szedett vér- és pénz-adó kezelését is és a városok által végezteti el a katonai és adóügyi közigazgatásban anélkül, hogy ezekért a városoknak legkisebb recompensatiót is adna.

Másfelől a városoknak, mint műveltségi, ipari s kereskedelmi központoknak a lakossága is sokkal többféle és messzebb menő igényeket formál a városokkal szemben mint a falusi községeknek lakossága a saját községével szemben.

Ebben a kettős okban leli aztán magyarozatát az a százalmas látvány, hogy a magyarországi városok a székes fővárostól kezdve lefelé mind a pénzügyi krizissel küzdenek.

A városok jövedelmének azt a részét, amivel a saját művelődési és gazdasági szükségleteiket fedezhetnék, lefoglalja az állam a saját részére. Ezért olyan súlyos aztán a magyarországi városok anyagi helyzete, amilyen nincsen sehhol a művelt világon. Másutt az állam segítségökre siet a városoknak, hogy ezek képesek legyenek megfelelni fontos nemzeti, kulturális és gazdasági feladatoknak.

Hogy többet ne emlitsék: Poroszország például 1893-ban a föld- és a házadót átengedte a városoknak mint községi adót.

Nálunk ilyesmire — legalább a közel jövőben — nincsen kilátás. Magunknak kell tehát gondoskodnunk jövedelmi forrásokról, amelyek képessé tesznek bennünket feladataink teljesítésére.

Mindnyájan tudjuk, hogy Debreczen város több olyan fontos feladat előtt áll, amelyeknek megoldása súlyos anyagi áldozatokat igényel.

Egy ezek között a városrendezésnek most tárgyalás alatt álló kérdése.

Ha ez a városszabályozási terv megállapított, mindjárt utcák, közterek szabályozása, rendezése és új utcák nyitása kell hogy megvalósítás alá kerüljön.

Azért mondom, hogy mindjárt, mert az én véleményem szerint ez a dolog annál több pénzbe kerül a városnak, minél hosszabb időre toljuk ki a terv keresztülvitelét.

Nem időszerűtlen tehát, ha már most beszélünk és gondoskodunk olyan bevételi forrásról, amiből ennek a városrendezésnek a költségeit legalább részben fedezhetjük.

S most jövök már arra, amiről a cikk keretében tulajdonképpen szólni szándékoztam, t. i. a telek értékelkedési adóra, a Betterment-tax-ra. Ez az intézmény az angol-szász népnél fejlődött ki s az észak-amerikai unió államaiból jött át Európába.

Alapgondolata az, hogy azokat a telkeket, amelyek bizonyos közmunkák fogantatása folytán értékökben emelkednek, az érték emelkedés erejéig meg lehet és meg kell adóztatni.

Ennek az intézménynek a hasonmását látom a magánjog téren abban a kötelmi viszonyban, ami a jog-alap nélküli gazdagodásból származik.

A magánjog kötelmi viszonyt statuál két személy között, akik közül az egyiknek vagyona a másik vagyonának rovására minden jogalap nélkül gyarapodik s kereseti joggal ruházza fel azt, akinek vagyona csorbult, a másik ellen azon érték erejéig, amivel ennek a vagyona növekedett.

Ehez képest, ha a közpénztárból tetemes költséggel szabályoztatik egy tér, megnyitattik egy utca s ezen szabályozás, vagy utcanyitás folytán egy vagy több telek homlokzathoz jut s ezáltal értékében ezekkel emelkedik: vajjon nem jogos, nem méltányos-e, hogy ezeknek a telkeknek a tulajdonosa a telek értékelkedésének összegéig megtérítse a közpénztárnak azt az összeget, amibe a tér rendezése, vagy az utca nyitása került?

Azt gondolom, hogy az igazság szempontjából vizsgálva a kérdést, erre nem lehet tagadó választ adni.

Találkozunk is már mind sűrűbben ezzel az intézménnyel az európai újabb jogalkotás terén.

Igy a munkáslakásokról 1890-ben alkotott angol törvény kimondja, hogy, ha egy a követelményeknek meg nem felelő épület kisajátítása válik szükségessé, a kisajátítási költségekhez a szomszédos telkek tulajdonosai tartoznak hozzájárulni azzal az összeggel, amelylyel telkeik a kisajátítás következtében értékben emelkedtek.

Ez csak egy a sok közül, mert a francia és német törvényhozásban is találunk erre példákat.

Sőt nálunk sem új ez az eszme. Itt is testet öltött már ez, a budapesti nagykerut kiépítéséről intézkedő 1871. XLII. t.-c. 7. §-ában, amely következőleg rendelkezik: „A kerut egyes szakaszának teljes kisajátítása után, a kerut mindkét oldalának mentében homlokzattal álló házak és telkek tulajdonosai az illető szakasz kisajátítási költségeihez egy-egy részben kötelesek hozzájárulni“.

Az 1884. XVIII. t.-c. 3-ik szakasza a telektulajdonosok eme hozzájárulásának összegét a telekhomlokzat vonalának folyó öle után 288 for. 16 krban állapította meg.

Ez tiszta betterment-tax, Verbesserungstax.

Ugyanezen jogi alap gondolon épült az 1885. XXIII. t.-c. 79. szakasza, amely a vízrendezésre alakult társulatokat feljogosítja, hogy utólag a társulat kötelekébe bevonják mindazokat a területeket, amelyek a társulat által fogatosított munkálatok folytán jövedelmezőbbekké váltak s így értékekben emelkedtek és hogy az ilyen területek tulajdonosaitól az érdekelt-ségöknek megfelelő kulcs szerinti hozzájárulási összegeket beszédhessék. Másik példáját látjuk az 1894. XII. t.-c. 36., 37. szakaszában, ahol bizonyos esetekben a község köteleztetik mezei dűlőutak létesítésére, de folytatólag kimondja a törvény, hogy a létesítés és jó karban tartás költségeihez mindazok kötelesek haszonaránylag hozzájárulni, akiknek érdekében az ut létesített és fenntartatik. Sőt bizonyos vonatkozásban rokon ezzel az 1881. XLI. t. c. 21. szakaszának az a rendelkezése is, amely szerint törvényhatósági joggal bíró városokban minden telektulajdonos tartozik a megállapított szabályozási vonalba építeni s ha ennek folytán a köztérből valami telkéhez csatoltatnék, tartozik ennek valódi és teljes becsértékét a város részére készpénzben megtéríteni.

A betterment-tax ellen ugyanis azt az ellenvetést lehet és szokták is tenni, hogy aliglehet azt összeegyeztetni a tulajdon intézményéről szóló tanok- és elvekkkel.

De hát a kisajátítási törvénynek az a rendelkezése, amire itt rámutattam, nem evidens korlátozása közérdekből, a tulajdonjogból folyó jogositványoknak?

Kétségtelenül az, s efélek ezenkívül is nagy számmal állanak még fent.

Sőt nem ismeretlen és nem új ez az elv a mi helyhatósági jogalkotásunk terén sem.

A Homok- és Csapó kertekre ^{34.}/_{2486.} 1893. bkgy. szám. alatt alkotott szabályrendelet 6. szakasza ugyanis megállapítja, hogy az ezen kertekben a város által nyitott utak kisajátítási költségeit a kerti birtokosok birtokarány szerint tartoznak viselni.

Sokszor elmondtam már, hogy ez a rendelkezés jogos, igazságos; kifejtettem volt már ezt éppen e lap hasábjain is bőven. Nem bocsátkozom tehát ismétlésekbe, De arra mégis rá kell mutatnom röviden, hogy az osztó igazság követelményével semmi esetre sem tartom össze egyeztethetőnek, hogy egy városrész rendezésének, abban köztelkek létesítése, utcák nyitásainak költségeivel az ottani telektulajdonosokkal egyformán, sőt nagyobb mértékben terheltessenek meg a külsőségi, vagy egy másik városrészbeli telektulajdonosok, akiknek ez a rendezés nem csak hogy érdekeiket nem szolgálja, de egyenesen telkeik értékét csökkenti.

A jog és igazság követeli tehát az értékelmelkedési illeték behozatalát.

További kérdés azután az, hogy milyen legyen ennek terjedelme? Az én véleményem szerint különbség lenne teendő a tulajdonképeni (a régi) belváros s az építési szempontból újabb ehez kapcsolt kertségek között.

A tulajdonképeni belváros területén elegendőnek tartanám azt az érték emelkedést megadóztatni, ami közterek, utcák szabályozása, új utcák nyitása s középítkezésekre irányuló közmunkák fogatosítása folytán állott elő, — ellenben a belterülethez csatolt kertségekben kiterjesztvén azt az utcák kövezése, járdák, csatornák építése folytán előállott értékelmelkedésre is. Ami pedig az illeték mérvét illeti, itt először is bizonyos mérvű értékelmelkedést — mondjuk 10%-ot teljesen adómentesnek hagynék.

Ezt szükségesnek tartom azért, hogy az értékelmelkedési adó a beltelkek adás-vételét, forgalmát, az erre irányuló vételkedvet ne korlátozza, viszont elég kevésnek arra, hogy a telkekkel való spekulációnak tág tért nyisson.

Ha azonban az értékelmelkedés 10%-ot meghalad, az illeték progressív alapon lenne megállapítandó.

Nevezetesen 20%-ig terjedő értékelmelkedésig megállapítanám az illetéket az értékelmelkedés 40%-a, 40%-ig terjedő értékelmelkedés mellett, annak 50%-a, ezentul az értékelmelkedés 75%-áában.

Egy 10.000 kor. értékű teleknél ez következőleg alakulna:

20% értékelmelkedésnél fizetne ennek a teleknek tulajdonosa 800 koronát, 40% értékelmelkedésnél 2000 koronát, 100% értékelmelkedésnél 7500 koronát.

Megmaradna neki az első esetben 1200, a második esetben 2000, a harmadik esetben 2500 K haszna.

Az értékelmelkedést egy 3 tagu szakértő bizottság becslése alapján a tanács állapítaná meg.

A bizottságba egy tagot a város nevezne ki, egyet az érdekelt telektulajdonos s ezek ketten választanák az elnököt.

A tanács határozata ellen a közigazgatási bizottsághoz, ennek határozata ellen pedig (1896. XXVI-ik t.-c. 34 §. második bekezdése) a m. kir. közigazgatási bizottsághoz lehetne jogorvoslattal fordulni.

Ami végül ennek az értékelmelkedési illetéknek kezelését, biztosítását és behajtását illeti, ide vonatkozólag alkalmazandónak tartanám az 1884. XVIII-ik t.-c. 4. szakaszában a budapesti nagykerut-menti telektulajdonosokra megállapított járulékokra vonatkozólag lefektetett elveket, amelyek szerint ez az érték emelkedési illeték az ingatlant az esedékesség napjától számított két éven át bekebelezés nélkül is terhelné s a hatóság által közadók módjára hajtathék be. Árverés esetén pedig az 1881. LX. t.-c. 189. szakaszának b) pontja értelmében sorozandó adó- és illetéktartozásokat közvetlenül követő rangsorban elégittetnék ki, mint ahogy ma pl. a városi átírási díj.

Ezek főbb vonásokban azok az elvek, amelyek szerint az értékelmelkedési illeték behozatalát tárgyazó szabályrendelet véleményem szerint megállapítandó volna.

Az ország több városa foglalkozik ezzel a kérdéssel. Így Budapest székesfőváros s Nagyvárad is.

Azt hiszem, legfőbb ideje, hogy mi is megalkosuk az erre vonatkozó szabályrendeletet és jogos, igazságos alapon teremtsünk egy jövedelemforrást, ami a közpénztár terhéről átveszi a vámrendezési költségeknek egy tekintélyes részét.

Dr. Magoss György.

A szervező bizottság ülése.

A szervezeti szabályzat átdolgozására és a fizetésrendezés keresztülvételére kiküldött bizottság f. hónap 10-ikén ülést tartott *Weszprémy Zoltán* főispán elnöklésével. Az ülésen jelen voltak. Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly tb. főjegyző, árvaszéki elnök, Király Gyula, Szabó Kálmán, Csóka Sámuel tanácsnokok, Aczél Géza főmérnök, Roncsik Lajos főszámvevő, Tüdős Kálmán dr. főorvos, Varga Károly tb. tanácsnok, Vargha Elemér dr., Kovács Kálmán, Tóth Emil dr. aljegyzők, Komlóssy Pál dr. fogalmazó, mint a bizottság kirendelt jegyzője; továbbá fenyéri Zádor Lajos kir. tanácsos, Márton Imre ügyvéd, Somogyi Pál nyug. tanítóképző igazgató, Komlóssy Dezső nyug. törvényszéki bíró, Juhász Ignác, Fejér Ferenc dr. és Szilágyi Imre ügyvédek, Szentessy János.

Elnöklő főispán üdvözlővén a bizottságot, azt javasolja, hogy vegye elő a bizottság a fizetésrendezést és ennek tárgyalása után revideálja a szervezeti szabályzatot, melyet az albizottságok előkészítettek.

Márton Imre ellenkező nézetben van és az albizottságok munkálatait kéri tárgyalatni. Az indítványt a bizottság magáévá tette.

A tárgyalás folyamán *Fejér Ferenc dr.* az erdőmestert felvétetni óhajtotta a közgyűlésen szavazattal bíró tisztviselők közé. *Juhász Ignác* hivatkozik a törvényre, mely az erdőmestert nem sorolja a közgyűlésen szavazattal bíró tisztviselők közé. A bizottság ennek folytán az indítványt elveti.

Az albizottság a hatodik tanácsnoki állás visszaállítását javasolja. Dicséretére válik a bizottságnak, hogy ily értelemben határozott. A napról-napra szaporodó munka feltétlenül megkívánja a hatodik tanácsnoki állás visszaállítását. Az ebből keletkezett eszmecsere folyamán *Juhász Ignác* azt óhajtja, hogy a hatodik tanácsnoki állás visszaállítása alkalmából szüntessék be egy fogalmazói és egy irnoki állás és ez esetben az ezen állások megszüntetéséből származó megtakarítás fedezni fogja a hatodik tanácsnoki állás javalmát.

Márton Imre felvetette azon kérdést, vajon a főügyész nem referálhatna-e a tanácsban jogi ügyeket? *Vecsey Imre*, *Komlóssy Dezső* és *Szilágyi Imre* hozzászólása után a bizottság kimondta, hogy a főügyész — tekintettel a törvény idevonatkozó rendelkezésére és a főügyész nagy elfoglaltságára — nem lehet előadó a tanácsban.

Az albizottság azt javasolja, hogy a meglevő négy aljegyzői állás közül kettőt szüntessenek be és helyettük a szervezeti szabályzatba állítsanak be két fogalmazót. Hosszas vita indult meg e pont

felett és habár úgy a tanács, mint a bizottság egyrésze a négy aljegyzői állás fentartása mellett érvelt, a bizottság ezen kérdést függőben hagyta.

Az adóbefizetés idejére a bizottság azt javasolja, hogy az délelőtt 9—11 és 3—5 óra között történjék. Ezzel szemben *Fejér Ferenc dr.* — igen helyesen — a mostani állapotot kívánja fentartani. Miután indítványát szépen okolta meg, a bizottság azt elfogadta.

A bizottság a tanácsülésekre nézve akképen határozott, hogy azok nyilvánosak, de a tárgyalás és határozathozatal zárt ülésen történik.

Szentessy János azt óhajtja, hogy a városi javadalmak bérbeadása mindenkor nyilvános árlejtésen történjék, mellyel szemben *Vecsey Imre* kifejti, hogy nem ritkán a város érdeke azt kívánja, hogy a bérleteik hosszabbittassanak meg árverésen kívül. Különösen lakházak és boltok bérleténél lehetetlennek tartja minden esetben a nyilvános árverést. A nagyobb bérleteknél azonban fentartani kívánja a nyilvánosságot. A bizottság hosszas vita után ezen részét a szabályzatnak újból történő szövegezés végett kiadta *Magoss György dr.* tiszti főügyésznek, *Márton Imre* és *Juhász Ignác* bizottsági tagoknak.

Márton Imre azt kívánja, hogy a szervezeti szabályzat vonja meg azon határt, melyen túl a polgármester nem vehet fel napidijasokat. Ezt pedig úgy véli elérhetőnek, ha a polgármester nem vesz fel ötven napidijásnál többet. A polgármester ezt a megszorítást nem tartaná célravezetőnek, mert elvégre is a polgármester a szükséghez képest veszi fel a napidijasokat és ha valami okból összetorlódik a munka, mintegy kényszerítve van annak elvégzésére néha több napidijas munkatérőt alkalmazni. Hosszas eszmecsere után a bizottság akképen határozott, hogy a polgármester ötven napidijason kívül többet is vehet fel, ezt azonban utólag bejelenti a közgyűlésnek.

A bizottság március 12-én folytatta a tanácskozást *Weszprémy Zoltán* főispán elnöklésével. Az ülésen a rendőrségre vonatkozó szakaszok tárgyalásánál *Fejér Ferenc dr.* azt kívánta, hogy írja körül a szabályzat a csendőrség hatáskörét. *Márton Imre* indítványára a bizottság egy kis bizottságot küldött ki az idevonatkozó pont meg-szövegezésére.

A számvevőség és házipénztárról szóló szakaszoknál több apró módosítást javasoltak. Vita keletkezett azon kérdés felett, vajjon a gyámpénztár megosztassék-e a házipénztárral. *Márton Imre* bejelenti, hogy ő lelkiismeretesen megvizsgálta úgy a házi-, mint a gyámpénztár ügymenetét és azon meggyőződésre jutott, hogy a két pénztárt ez idő szerint egyesíteni nem lehet. Ezen helyes véleményt osztja *Zádor Lajos biz. tag* is, minek folytán a bizottság a gyámpénztár további fenmaradását határozta el.

A tisztviselők biztosítékánál *Juhász Ignác* biz. tag a kauciók eltörlése mellett érvelt. Nézete szerint, amelynek alapja igen helyes, a tisztviselő etikai érzésében, becsületességében kell lenni a biztosítéknak és nem abban a letett néhány ezer koronában. A bizottság többsége azon-

ban — jóllehet az állam már nem kíván kauciót — ennek fentartása mellett nyilatkozott.

A mérnöki hivatal szervezésével hosszabban foglalkozott a bizottság.

Juhász Ignác kifogásolta, hogy a városi mérnököknek a szabályrendelettervezet magán munkák végzését is megengedi, ha a polgármester esetről-esetre adandó engedélye mellett is. Ezt összeférhetetlennek tartja számos okból. Vele szembe Aczél Géza éppen közérdekűnek tartja, hogyha a városnak van megfelelő képzettségű mérnöke, ahoz is fordulhasson a közönség. A hivatali szolgálatot ő is elsőnek tartja. Éppen ezért van benne a szakaszban, hogy magán munkát csak a polgármester engedélyével lehet végezni a városi mérnököknek. Juhász Ignácnak az ellen nincs kifogása, hogy a mérnöki hivatal tagjai földméréseket végezzenek, de az ellen igenis van, hogy építkezéseket végezzenek. Hivatkozik arra, hogy a debreczeni építő mesterek éppen azért panasszal fordultak a miniszterhez amiatt, hogy a városi mérnöki hivatal tagjai magánépítkezéseket végeznek, holott ez állásukkal összeférhetetlen. Fejér Ferenc dr. osztja Juhász Ignác aggodalmait, de a szöveg végzését alkalmasnak találja. Kijelenti, hogy azért nincs Debreczenben kellő számú magánmérnöki kar, mert a városi mérnöki hivatal tagjai is vállalnak munkát. Ezt megengedni nem lehet, más városokban sem engedik meg. A jelenlegi szöveg azonban alkalmas arra, hogy a magán munkálatok végzését meggátolják, mert, hisz a polgármester adhat engedélyt, vagy tagadhatja meg. Erre a bizottság elfogadta az eredeti szöveget, mely szerint a városi mérnöki hivatal tagjai végezhetnek magán munkát, de csakis a polgármester engedélyével. Pótlólag ajánlja Fejér Ferenc dr., hogy az utcák fásítását is a mérnöki hivatal teendői közé sorozzák. Debreczenben az utcák fásítás tekintetében nagyon el vannak hanyagolva. Ezt megmagyarázhatónak tartja, mivel a két erdőmesternek is rengeteg dolga van az erdőségekkel odakint.

Aczél Géza hivatkozik a külföldre, ahol az utcák fásítását a városok elsőrendű kérdésnek tartják. A dolog természeténél fogva is a mérnöki hivatal ügykörébe tartoznék az utcák fásítása. Wessprémy Zoltán főispán is mellette van az indítványnak. Véget kell vetni a fák olyan nemű megcsonkításának, ahogy például most csinálják a kertészek a Péterfia-utcán: lekasabolják a fákat. Ezután a bizottság elfogadta Fejér dr. indítványát.

Ezután a főmérnök a három mérnöki állás fentartása mellett még külön iktató vagy irnok alkalmazását is kéri, mert a munka rendkívül felszaporodott és folyton szaporodni is fog.

Hosszas vita után a főmérnök javaslatát elfogadta a bizottság.

Az ülés 7 órakor végződött. A bizottság a tárgyalást a jövő héten folytatja.

A központi választmányból.

Kivonat a központi választmány 1908 március hó 3-án tartott ülése jegyzőkönyvéből.

4.
1908.

Olvastatik a belügyminiszter urnak 1908. évi február hó 17. napján 18,542/l. - a. sz. a. az országgyűlési képviselők 1908. évi választói névjegyzékének kiigazítása tárgyában kelt s e központi választmány 2/1908. szám alatt iktatott körrendelete.

Tudomásul vétetvén, figyelemmel az 1899. évi XV. t. c. 142. §-a azon rendelkezésére, hogy az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzéke minden évben hivatalból kiigazítandó: az 1908. évi névjegyzék kiigazítása, illetőleg az 1909. évre érvénnyel bíró választói névjegyzék elkészítése céljából szükséges intézkedések folyamatba tettenek.

Ehhez képest a választói névjegyzék kiigazítására hivatott összeíró küldöttségek a folyó évre a következőleg alakittatnak meg:

I. A Csapó—Péterfia-u. első vál. kerületre nézve: a Péterfiai első küldöttség: a Csapó-u. II. küldöttség: Somogyi Pál elnök. Dr. Varga Lajos elnök. Szilágyi Bálint } rendes Publig Ernő } rendes Dr. Tóth Kálmán } tagok. Biczó Gyula } tagok.

II. A Hatvan—Piac-u. II. választókerületben: Hatvan-u. első küldöttség: Piac-u. II. küldöttség: Török Péter elnök. Dr. Fejér Ferenc elnök. Dr. Kiss György } rendes Balogh Zsigm. } rendes Dr. Tervev Tamás } tagok. Dr. Szücs Géza } tagok.

III. A Varga—Kossuth-u. III. választókerületben: Varga-utcai küldöttség: Kossuth-u. küldöttség: Dr. Kocsár Gábor elnök. Rickl Antal elnök. Pálffy Gábor } rendes Juhász Ignác } rendes Dr. Kőrösi Kálm. } tagok. Sz. Szabó László } tagok.

Esetleges akadályoztatásokra, vagy lemondásokra tekintettel, mindenik küldöttséghez egy-egy póttag választatik és pedig a következők:

Az I. választókerületbe: A II. választókerületbe: Kovács János Dr. Nagy Sándor Hamar László. Dr. Kun Mihály.

A III. választókerületbe:

Bilkei Kövesdi Imre és dr. Kovács József.

Elnök megbizatik, hogy a fent megválasztott összeíró küldöttségi tagoktól, amennyiben ők a központi választmányak nem tagjai: az 1874. évi XXXIII. t. c. 21. §-ában előirt esküt működésüknek megkezdése előtt kivévén, az eskütételről felveendő jegyzőkönyvet legközelebb tartandó ülésen mutassa be.

Az összeíró küldöttségek tagjai pedig felhivatnak, hogy:

1. az 1874. évi XXIII. t. c. 21. §-ában előirt eskünek letétele végett az e végből felkért Kovács József polgármester, központi választmányi elnök előtt, ha és amennyiben a központi választmányak nem tagjai, a város székházának közgyűlési termében 1908. évi március hó 17. napjának déli 1/2 12 órájkor megjelenni sziveskedjenek;

2. működésüket az 1874. évi XXXIII. t. c., az 1876. évi XVIII. t. c. és az 1899. évi XV. t. c. határozmányai értelmében kezdjék meg, annak meg-

kezdéséről a város lakosságát házanként elhordandó hirdetményben értesítsék;

3. miután az összeíró küldöttségek feladatát a választóknak nem újból összeírása, hanem csak a részünkről ujonnan felveendőknak, illetve kihagyandóknak talált választókról városrészenként egy-egy példányban összeállítandó külön névjegyzék elkészítése képezi: ennél fogva az 1899. évi XV. t.-c. 144. §-a értelmében az 1900. évben állandóság jellegével megállapított névjegyzék ez alkalommal is csupán kiigazítottatni fog;

4. a kiigazítási eljárás során az 1908. évi választói névjegyzékben benfoglalt választók választói jogosultságának az időközben választóképességet szerzettek egyének választói jogosultságának vizsgálata is az összeíró küldöttség feladatát képezi: működésüknél tehát szem előtt tartandó az 1899. évi XV. t.-c. 14. §-ának azon rendelkezése, hogy a választói jog meghatározásánál a megelőző évre, vagyis az 1907. évre kivetett adó lesz alapul veendő s hogy a kötelezett adómennyiségnek meg nem fizetése a választói jog gyakorlásának és a választói névjegyzékbe felvételnek akadályát nem képezi;

5. minthogy a névjegyzékben benthagyandónak talált egyes választóknál a választói jogosultság alapja tekintetében esetleg változás állhatott elő: nehogy az ily címen bekövetkezett változás figyelmen kívül maradjon, az összeíró küldöttségek azokról, akiknél a választói jogosultság alapja időközben megváltozott, városrészenként még egy külön jegyzéket is készítsenek;

6. az összeíró küldöttségek azokat, kiket a választók sorából kihagyandóknak találtak, nemcsak a kihagyottokról készítendő külön jegyzékbe bevezetni, hanem a község előjárósága útján külön-külön írásban is értesíteni tartoznak, hogy pedig a kihagyottak ne csupán a kihagyásnak tényéről értesüljenek, hanem oka felől is tájékoztatassanak: az összeíró küldöttségek a kihagyottaknak szóló értesítésükben kifejezetten jelöljék meg azon jogosultsági alapot is, melynek megszűnte a kihagyásnak okául szolgált; a kihagyottaknak kötelező értesítése önként érthetőleg nem vonatkozik az elhalálozás miatt kihagyottakra, azonban a kihagyottak névjegyzékébe az elhalálozás miatt kihagyottak is az összeíró küldöttségek által bevezetendők.

Végül felhivatnak az összeíró küldöttségek, hogy teendőiket 1908. évi március 26. napjáig okvetlenül bevégezvén, a kiigazítási munkálatot jelentéseik kapcsán ide a fenti határidőn belől okvetlenül mutassák be.

Megjegyezzetük, hogy a szükséges rovatos iverk, valamint a kívánt és szükséglenő egyéb adatok és felvilágosítások Varga Károly központi választmányi jegyző útján lesznek megszerezhetők.

A városban levő állami, törvényhatósági hivatalok, köz- és magánintézetek, testületek, egyházak, tanintézetek stb.-hez pedig felhívás intéztek, hogy az 1874. évi XXXIII. t.-c. 7. és 9. §§-ai értelmében választói joggal bíró tisztviselőit, illetve alkalmazottjainak nevét, életkorát, lakását, évi fizetését, avagy oklevelét szabályosan és pon-

tosan kitüntető kimutatásokat a központi választmány elnökéhez az idézett törvény 33. §-a értelmében 1908. évi március hó 24. napjáig küldjék be.

Elnök és jegyző pedig megbizatnak, hogy a beérkezendő kimutatásokat és általában a szükséges adatokat bocsássák kellő időben az összeíró küldöttségnek rendelkezésére.

Miről Kovács József polgármester ur, központi választmányi elnök, valamint az összeíró küldöttségek fentemlített tagjai jegyzőkönyvi kivonaton, a hatóságok stb. pedig a rovatos kimutatások megküldése mellett levélben értesítendők.

Kelt mint fent.

Varga,
fb. tanácsnok,
közp. választmányi jegyző.

A 4/908. kp. jkvi számhoz.

Felhívás.

Az 1909. évre szóló országgyűlési választók névjegyzéke összeállítására vonatkozó munkálatok egyszerűsítése és könnyebb keresztülvitele céljából az összeíró küldöttségek tagjai utcák, illetőleg városrészenként a következőképen osztatnak be.

I. választókerület:

a) Péterfia-utca:	b) Csapó-utca:
Somogyi Pál elnök	Dr. Varga Lajos elnök
Szilágyi Bálint	rendes Publig Ernő
Dr. Tóth Kálmán	tagok Biczó Gyula
Hamar László póttag.	Kovács János népisk. f. pt.

II. választókerület:

a) Hatvan-utca:	b) Piac-utca:
Török Péter elnök	Dr. Fejér Ferenc elnök
Dr. Kiss György	rend. Balogh Zsigmond
Dr. Tervev Tamás	tagok. Dr. Szücs Géza
Dr. Nagy Sándor ügyvéd és Dr. Kun Mihály póttagok.	tagok.

III. választókerület:

a) Varga-utca:	b) Kossuth-utca:
Dr. Kocsár Gábor elnök	Rickl Antal elnök
Pálffy Gábor	rendes Juhász Ignác
Dr. Kőrösi Kálm.	tagok. Sz. Szabó László
Bilkei Kövesdi Imre és Dr. Kovács József ügyvéd póttagok.	tagok.

A fentiek szerint beosztott küldöttségek munkálkodásaikat 1908. évi március hó 23., 24., 25. napjain és esetleg folytatólag délelőtt 9—12 óráig, délután 3—6 óráig a városházának közgyűlési termében végzendik.

A szükséges adófükönyvek, rovatos iverk s egyéb adatoknak a küldöttségek rendelkezésére bocsátásáról központi választmányi jegyző fog idejében gondoskodni.

Tekintettel a munkálatoknak fontosságára és tett esküjökre is, felhivatnak az összeíró küldöttségeknek érdemes tagjai, hogy a jelzett időben és helyen nemcsak pontosan megjelenni, hanem lankadatlanul kitartani is sziveskedjenek, mert meg nem jelenésükből származó esetleges mulasztásokért a központi választmány velök szemben felelősséget nem vállal.

Egyidejűleg Csóka Sámuel tanácsnok, adó-ügyosztályi főnök az adófükönyveknek a fenti határidőben a városháza közgyűlési termében

leendő rendelkezésre bocsátására, — rendőrfőkapitány a polgári biztosok kirendelésére, — városi kiadó pedig megfelelő számú iratok kirendelésére, — közlevéltárnok pedig irások kiszolgáltatására hivatnak fel.

Miről Csóka Sámuel tanácsnok, Végh Gyula rendőrfőkapitány, Koncz Ákos közlevéltárnok, Raics Gyula kiadó és az összeíró küldöttségi tagurak jegyzőkönyvi kivonaton értesítendők.

Kelt Debreczen sz. kir. város központi választmányának 1908. évi március hó 3-án tartott üléséből.

Varga,
tb. tanácsnok,
központi választmányi jegyző.

Iparfejlesztésünk és a munkás kérdés.

Irta: Elek Pál.

Hazánk sajtóságos politikai helyzeténél fogva gazdasági életünk is a többi művelt államtól eltérő módon fejlődik. Analógiát a világ kulturálmái közt hiába keresünk: a mi viszonyainkra más nemzet gazdasági fejlődésének egésze nem alkalmazható; csak egyes mozzanatok ragadhatók ki és hasonlíthatók össze a mi közgazdaságunk alakulásával.

Az Ausztriával való közösség és e közösségnek bizonytalan volta, a tíz évről tíz évre megújuló kiegyezési harcok, minden tervszerű jóslatot, minden kombinációt halomra döntenek.

Kulturállam vagyunk és a szó legtágabb értelmében az is akarunk lenni. Kulturális szükségleteink napról-napra növekednek. Költségvetésünk már régen meghaladja az évi milliárd koronát s így abban a számításban, amelyet a magyar nemzetgazda hazájának gazdasági jövőjéről felállít, csak egy feltétlenül biztos, senki részéről nem tagadható adat és pedig negatív adat van: hogy t. i. ilyen előirányzatot tisztán östermelésből élő országnak fedezni, husz milliónyi lakosságot tisztán ebből a jövedelmi forrásból fenntartani, — és pedig kulturális alapon fenntartani lehetetlen.

Hogy mennyire igaz egy amerikai közgazdának az a kijelentése, mely szerint az oly ország, melynek kivitele kizárólag mezőgazdasági termékekből áll, előbb-utóbb kell, hogy élő embereket exportáljon, azt eléggé szomorúan bizonyítja a mi emberkivitelünk: a kivándorlás.

A magyar vezető politikusok színe-javát tehát már a legutóbb lefolyt két-három évtized alatt a meglévő ipar fejlesztése, új iparágak teremtése méltán foglalkoztatta és foglalkoztatja.

A legutóbbi napokban az erre leghivatottabb fórum: a kereskedelemügyi miniszterium, egy óriási munka árán összegyűjtött, igen becses adatokkal ellátott és az ipar fejlesztésére nézve korszakalkotó művel lépett a nyilvánosság elé. Címe: „Emlékirat a hazai kisipar és gyáripar állásáról és fejlesztésének szükségéről“.

Az említett memorandum felsorolja azokat az iparágakat, amelyek cikkeiből hazánknak beho-

zatali többlete van. Kiszámítja, hogy mennyi tőke s hány munkás szükséges oly gyárak létesítéséhez, amelyek üzembehelyezésével ezen behozatali többlet eltüntethető, miáltal közgazdaságunk hasznára, munkáscsaládokat fenntartó adófizető-alanyok keletkezhetnek. Mindez akképp volna megvalósítandó, hogy a hazai, vagy idegen tőkepénzesek és iparosok egyesülvén, a kormánytól szubvenciót, adómentességet, a vasutaktól díjmérsékletet és a községekől ingyen telket kapva gyárakat alapítsanak. Elég-e mindez a sok nagy kedvezmény ahhoz, hogy iparunknak a kívánt mértékben való fejlődését biztosítsa? Szerény véleményem szerint nem.

Erős meggyőződésem, hogy csupán ezen az uton haladva nemcsak nem fogjuk elérni azt az állapotot, melyben szükségleteinken felül iparcikkekben számottevő kivitelünk is legyen. Az ily módon létesített ipargazdasági függetlenségünk alapját megvetni, közgazdasági helyzetünket tetemesen javítani alig fogja.

Távol áll tőlem, hogy az eddigi eredményeket kicsinyeljem. Elismerem, hogy az, amit mostanáig létesítettek, csak úgy volt megkezdhető, amint megkezdődött; azonban iparunkat valóban nagygyá, olyanná fejleszteni, amint azt az ország állapota sürgősen és parancsolóan megkívánja, kizárólag és csakis e rendszer folytatásával nem lehet.

A törvényhozás még nem teljesítette kötelességét, ha iparfejlesztési célokra évenként egy bizonyos összeget szavaz. Kormány, törvényhozás és társadalom kell, hogy egyesüljenek abban a törekvésben, mely az iparfejlesztési politika szociális előfeltételeinek megteremtésére irányul.

Tett-e a magyar társadalom már valamit. Valljuk be őszintén, hogy — nem. Az ipari tevékenység sikeréhez három tényező szükséges: az iparos szakértelme, a tőke és a munkaerő. Szakértő iparos — ha ilyen esetleg nálunk nem volna — külföldről hozható be; a tőke is megmozdul, ha az állami szubvenció csalogatja. De a harmadik előfeltétel: a munkás nálunk jórészt hiányzik. Ipari munkás Magyarországon kevés van s elegendő nem is lesz, míg gazdasági politikánk vezetőinél nem ver gyökeret az a meggyőződés, hogy az iparfejlesztés legsürgősebb követelménye: a munkás részére a megélhetés lehetőségének megteremtése. Magyarország nem részesítheti az újonnan keletkező gyárakat oly nagymértékű támogatásban, melynek segítségével azok a munkást úgy fizethessék, hogy ez itt megélhessen és ki ne vándoroljon. Nincs a föld kerekén civilizált ország, ahol a munkás oly drágán élne meg, mint nálunk. Drágább az élelme, lakása, ruhája, mindene. A németországi vasuti munkás szövetkezeti alapon épült lakásáért, mely két szobából és a „Küchenzimmerből“ áll, fizet évenként 140—160 márkát, tehát harmadrészét annak, amit a mi munkásunk.

A sőt, a dohányt monopolizálja az állam és drágán adja. A szesz kontingentálva van, tehát szintén drága. A petróleum és cukor kartellcikke. A kenyér és a hus, az agráriusok érdekében

mesterségesen megdrágított. „Európa gabonakamrájában“ a munkás drágább kenyeret eszik, mint például Belgiumban vagy Hollandiában. Így van ez a hussal is, továbbá a sörrel, borral. Az ital pedig lényeges a munkásnál, mert némely iparágnál el se lehet sör, bor nélkül. Budapestet kizárólag bolgárok látják el főzelékkel és pedig méregdrágán.

Gazdasági politikánknak alaposan meg kell változnia, hogy egészséges ipar fejlődhessen. Magyarország már most is a kiváltságok országa. A nagyszabású iparfejlesztéssel azonban — ha ez csupán az eddigi gyakorolt módon történik — újabb kiváltságos osztályt teremtünk: a szubventionált iparost. Ki fizesse meg végeredményében mindezeknek a privilégiumoknak, kartelleknek, monopoliúmoknak az árát?

A nemzetek vagyona alapjában véve ép úgy keletkezik és vész el, mint a magánemberé. Ha magánember vagyont örököl és azt személyes munkájával nem igyekszik gyarapítani, vagy legalább is fenntartani, akkor ez a vagyon mindig kisebb és kisebb lesz, míg végre egészen elenyészik.

Összegezés:

1. A világ összes kulturálmái közül Magyarországon foglalkoznak nemcsak aránylag, hanem abszolút véve is legtöbben azzal a munkával, amely legkevésbé bírja egy nemzet modern szükségleteit megfizetni: a mezőgazdasággal.

2. Az összes kulturnemzetek munkásai közt a magyarországi munkás keres legkevesebbet; nem keresi meg még az európai átlagot sem: vagyis évenkénti 228— koronát, amelybe pedig a keleteurópai államok is beleértődnek; végül

3. A kereső munkások száma tekintetében is Magyarország a legalsóbb fokon áll.

A mezőgazdaság szorgalmasan és okszerűen, kellő szellemi és anyagi erővel üzve, még ma is, ha nem is a legjobb, de a legbiztosabb és legszebb üzlet Magyarországon. De aki azt várja, hogy földbirtoka révén tétlenül uri módon megélhessen és gyermekeit is ilyen szellemben neveli, annak leszármazottjai kell, hogy előbb-utóbb földbirtok és vagyon nélkül maradjanak. Ennek a bajnak forrását abban a hamis felfogásban kell keresnünk, hogy az ipari- és kereskedői tevékenység nem előkelő foglalkozás és hogy a föld arra kvalifikálja birtokosát, miszerint munka nélkül, uri módon megélhessen; hogy az állam kötelessége arról gondoskodni, hogy a földbirtokos akkor is megélhessen munka nélkül, amikor a szomszéd-országok népei véres verejtékük árán új jövedelmi forrásokat teremtenek, amikor tengerentúl új világok keletkeznek és nekünk mindezekből új verseny támad.

Külföldön vagy tengerentúl vagyont szerző kereskedői osztályunk, nagy iparunk nincs; gyermekeinket erre a pályákra nem neveljük; és azok, akikből ipari munkásokat nevelhetnénk, kivándorolnak, vagy itthon maradnak, csak nyomoruságosan élhetnek meg.

Ilyen körülmények közt ipart fejleszteni és pedig úgy fejleszteni, hogy az rövid 10 év után

már gazdasági függetlenségünk alapját képezze, — nem lehet.

Ha a magyar nép arra a meggyőződésre fog jutni, hogy hazánk függetlenségének kivívása első sorban a közgazdasági kérdések sikeres megoldásától függ, akkor el is fogja hagyni a gravamenális politika és közjogi aprólékos harcok sivár csataterét.

Tíz év nagyon rövid idő egy nemzet életében. És ha majd ismét elérkezik az a pillanat, amikor nyugati szomszédunkkal új egyezségekre kell lépni, akkor az ily módon felvilágosodott nép képviselői remélhetőleg nem fogják egész tudásukat és erejüket meddő közjogi vitákban és abban kimeríteni, hogy zászló- és jelvénykérdések tekintetében engedményeket vivjanak ki — hanem választóik életérdekeiért is fognak sikra szállani.

A becsületes, hazáját forrón szerető magyar középosztálynak mielőbb meg kell győződnie arról, hogy a modern állam egyoldalú előnyöket, privilégiumokat egy osztálynak sem adhat, nem a régieknek és nem az újaknak, hanem 1848-ban élt elődjei példáját követve le fog mondani mindennemű a közre nézve káros kiváltságról.

Az országos gyermeknap.

Weszprémy Zoltán főispán, mint a Liga helyi választmányjának elnöke, a következő megleghangu felhívást teszi közzé, melyet olvasóink figyelmébe és ügy szeretetébe ajánlunk:

Az országos Gyermekvédő-Liga rövid kétévi fennállása óta a gyermekvédelem terén olyan tevékenységet fejtett ki, hogy úgy a kormány, mint a nagy társadalom bizalmát és jóakaratu támogatását a legteljesebb mértékben megnyerte.

A Gyermekvédő-Liga letaposott ösvények helyett újakat tört, hogy megközelítse az áldozatkész jó emberek szívét és teljesen eltért a jótékony egyesületeknek attól a módszerétől, hogy évi szükségleteiket az egyesületi tagok tagsági díjaiból fedezik.

Nem koldul, nem zaklat senkit és bevételi forrásául nem akar meghonosítani mást, mint az országos gyermek-nap intézményét. El akarja érni azt, hogy minden esztendőben egyszer, egy napon mindenki gondoljon a szegény, elhagyott gyermekere, hogy ezen egy nap legyen a gyermekek napja, melyen mindenki a maga feleslegéből juttason az elhagyott gyermekek részére néhány fillért!

Igazán csak filléreket kér a Liga, mert tudja azt, hogy a társadalom vállaira oly terhek nehezdednek, melyeknek viselésére alig képes. De épen az által, hogy filléreket kér, megnyerheti magának a társadalom összes rétegeit, azokat a milliókat, akik jótékonyági vagy gyermekvédelmi célokra ezideig nem adakoztak semmit.

Az országos Gyermekvédő Liga, melyet országunk nagyjai, társadalmi életünk kiválóságai alakítottak meg, nem olyan egyesület, mely tagsági díjakat szed, hanem az egész társadalomnak, egyeseknek és egyesületeknek egy célra való tö-

mőrülése, mely első sorban egy akkora országos gyermekvédő-alapot akar teremteni, hogy annak kamatjövendelméből a társadalmi gyermekvédelem összes anyagi szükségletei fedezhetőek legyenek.

Ezen cél megvalósítására a Liga minden évben megtartja az ugynevezett gyermeknapot.

Ezen a napon kereskedők, iparosok, munkások, lelkészek, ügyvédek, orvosok, gazdák, tisztviselők, katonák, vendéglők, kávéházak, mindenféle vállalatok tulajdonosai, egyszóval mindenféle állású és foglalkozású egyének önként kötelezik magukat arra, hogy ezen egy nap bevételüknek tetszés szerinti hányadát a gyermekvédő-alap javára befizetik, ami által belépnek a Ligába.

A Liga, alakulása első évében, vagyis az 1906-ik évben az ország székesfővárosán kívül 47 városban tartotta meg a gyermeknapot, amelynek gyűjtési eredménye 38,000 koronát jövedelmezett. A múlt 1907-ik évben már Budapest székesfővároson kívül 612 városban és községben lett megtartva a gyermeknap, melyeknek eredményeként 99,987 korona 31 fillér, tehát 13 korona híján 100,000 korona gyűlt össze a jelzett nemes célra! Olyan szép eredmény ez, mely a jövőben is a legszebb kilátással kecsegtetheti a Ligát magasztos célja elérésében.

Az országos Gyermekvédő-Liga a folyó évben országsherte április 2-án és 3-án tartja meg a gyermeknapot s ennek városunkban való szervezésére ez évben is engem kért fel; a nagyméltóságú belügyminiszter ur pedig a Ligának, mint a gyermekvédelem hathatós előmozdítójának ezen akcióját, a legmesszebb menő támogatásomba ajánlotta.

A fentieknek rövid vonásokban történt ösmeretése után bizalommal fordulok e város minden rendű és rangú lakosához, azon kéréssel, kegyeskedjenek ugy részvételükkel, közreműködésükkel, mint adományaikkal támogatásomra lenni abban, hogy a folyó évi gyermeknap városunkban oly szép eredménnyel záródjék, hogy a főváros után a többi városok között e tekintetben is vezető legyen!

A kereskedő s iparos urakat, a vendéglők, kávéházak s a vállalatok tulajdonosait pedig külön is kérem, hogy a Ligának a gyermeknap megtartása iránt, esetleg hozzájuk külön is intézendő felkérését szívesen fogadni, teljesíteni, — s ezáltal a nemes célt hathatósan elősegíteni sziveskedjenek. A gyermeknap gyűjtések módozatairól a helyi lapok szíves közleményeiből fog a nagy közönség részletesebb ösmeretet szerezhetni.

Debrecen, 1908 március 9.

Weszprémy Zoltán,
főispán,
mint a Liga helyi bizottságának elnöke.

Hírek.

— **Március 15.** Hatvan esztendővel ezelőtt e napon megmozdult a magyar föld. Évszázadok sohajaiból és könyeiből nagy lelkek támadtak, kik szavuk gyújtó erejével felrázták szendergéséből a nemzetet. *Kossuth Lajos Rákóczi*nak égből kitört lelke, *Petőfi Talpra magyar!*-ja reményt

öntött az eddig aggódó hazafiak szívébe. Megkezdődött a nemzet harca az elkobzott ősi jogok visszaszerzésére. Egy akaratban olvadt össze a magyar. Csodálatos erő szállotta meg a lelkeket. Nemcsak erős karu férfiak ragadtak fegyvert a szent szabadság védelmére, hanem fejletlen, gyöngye vállu gyermekek siettek kipirult arccal, szívükben lelkesedéssel meghalni a hazáért. Európa szeme ránk nézett s csodálták karjaink erősségét, lelkesedésünk tiszta tüzet. Az új korszak virradása egy táborba hozta a magyart, a szabadság kivívásának gondolata és reménye egy akaratban forrasztotta össze a gyöngét az erőssel.

Ezen legendás idők első napját, a szabadság születésének hatvanadik évfordulóját ünnepezzük holnap. Ne is feledjük el soha *Március Idusát*. Szállja meg lelkünket e napon a lelkesedés minden iránt, ami magyar, ami nemzeti. Lélekben pedig áldjuk azokat, akik véreik hullásával áldoztak a szabadság eszméjének. Ápoljuk sziveinkben nemzetünk függetlenségének nagy eszméjét és reméljük egy a mainál jobb, boldogabb jövőt...

Üdvözlégy Március Idusa!

— **Székfoglaló.** A debreczeni ref. főiskola két tudós tanára: *Fiók Károly* és *Papp Károly* doktorok f. hó 12-ikén tartották meg székfoglalójukat az ősrégi főiskolában. Az ünnepélyen jelen voltak *Degenfeld József* gróf főgondnok, *Beóthy Zsolt* tud. egyetemi tanár, *Kovács József* polgármester, *Magoss György* t. főügyész, *Domahidy Elemér* volt főispán, *Kovács Gyula* alispán, *Géresi Kálmán* tank. főigazgató, *Szűcs Miklós* dr. törvényszéki elnök, *Márk Endre*, az ügyvédi kamara elnöke, *Dávidházy János* esperes, a kollégium tanári kara és többen városunk előkelőségei közül.

Az ünnepséget a főiskolai énekharéneke nyitotta meg, majd *Degenfeld József* gróf főgondnok tartalmas beszédben vázolván a bölcseleti tanszék fejlődését, üdvözölte a jelenlevőket, első sorban *Beóthy Zsolt*ot.

Fiók Károly dr. olvasta fel ezután „A latin tansulról“ írott, gazdag tudásra valló értekezését, majd *Papp Károly* dr. értekezett Kőlcseyről s a nemzeti hagyományokról. Mindkét tudóst megéljenezte a közönség. A felolvasások után *Dávidházy János* esperes *Kiss Áron* püspök nevében üdvözölte a két tudóst, majd *Eröss Lajos* rektor beszélt, magas szárnyalású, eszmékben gazdag beszédben üdvözölve az új tanárokat, kik diszei a főiskolának. A főiskolai énekharéneke fohásza zárta be az ünnepet. A két tudós tanárt mi is üdvözljük, Isten áldását kérve munkájukra.

— **A Petőfi daloskörből.** A Petőfi daloskör folyó hónap 15-ikén, azaz holnap tartja közgyűlését. A közgyűlési tárgysorozatban azt olvassuk, hogy a dalosegylet nagyérdemű elnöke, *Komlóssy Arthur* lemondani készül elnöki tisztéről. Ez a lemondási szándék kétségkívül fájón érinti mindazokat, akik *Komlóssy Arthurnak* elnöki működését ismerik. A Petőfi dalosegyletet tíz év óta vezeti *Komlóssy Arthur*, ki tekintélyének súlyával, lankadást nem ismerő fáradozásával és áldozatkészségével elsőrangúvá emelte ezen dalosegyletet. A dalosegylet önmaga iránt teljesít kötelességet, ha arra kéri egyhangú bizalmával *Komlóssy Arthurt*, hogy ne távozzék az egylet éléről, mert az egylet keletkezése, haladása és dicsősége egybe van forrva az ő nevével...